

6. Jødiske trossamfund og øvrige 2010-2020

Af Henrik Reintoft Christensen, lektor, leder af Center for SamtidsReligion. E-mail: hc@cas.au.dk

I kategorien jødiske trossamfund er der ikke sket forandringer i antallet af anerkendte trossamfund. I 2010 var der tre: Det Mosaiske trossamfund, Machsike Hadas og Shir Hatzafon – Progressiv Jødedom i Danmark. Det er de samme tre trossamfund der findes på listen i dag, - dog med den ændring at Det Mosaiske Trossamfund har skiftet navn til Det Jødiske Samfund i Danmark.

Der er ti anerkendte trossamfund i den sidste gruppe kaldet øvrige på kirkeministeriets hjemmeside. Det er ikke så stor en liste at det bliver uoverskueligt at vise dem alle selvom fokus primært er på ændringer fra 2010 til 2020.

Liste over øvrige anerkendte trossamfund og anderkendelsesår

Baha'i Samfundet - Det åndelige råd for bahà'ierne	1974	http://www.bahai.dk/index.html
Brahma Kumaris Åndelige Verdensuniversitet	1997	http://www.brahmakumaris.dk/
Forn Sidr - Asa- og Vanetrosamfundet i Danmark	2003	http://www.fornsidr.dk/
Den Mandæiske Mandea i Danmark	2006	
Alevi Forbundet i Danmark	2008	http://www.aleviforbundet.dk
Hareskovens Blotgilde	2010	http://www.blotgilde.dk/
Gurdwara Copenhagen	2014	http://www.gurdwara.dk
Yari Trossamfund i Danmark	2017	
World Sufi Foundation	2018	http://www.wsf.dk
Spiritismens Trossamfund	2019	http://www.spiritismenstrossamfund.dk

Vi vil på baggrund af denne korte oversigt pege på tre udviklingstendenser. For det første er ministeriets kategoriseringer i sig selv interessant. For det andet er der den tydelige acceleration i antallet af anderkendelser af de øvrige trossamfund. Og for det tredje er der et par trossamfund der selvstændigt er værd at hæfte sig ved, nemlig Yari, der blev anerkendt i 2017 og Spiritismens trossamfund, der blev anerkendt i 2019.

Hvad angår kategoriseringen af de enkelte trossamfund, så er det værd at bemærke at kategorierne, så vidt vi kan se, er uændrede siden de blev etableret, hvor det var de fem store 'kendte' verdensreligioner (kristendom, islam, jødedom, buddhisme og hinduisme), der dannede grundlag for kategorierne og dertil kom en restgruppe af øvrige. Hvilke kategorier konkrete trossamfund skal forbindes med er ikke altid indlysende. Fx har en gruppe som Brahma Kumaris, siden de blev anerkendt, skiftet kategori fra hinduisme til øvrige, mens der findes et sikh-trossamfund i både kategorien hinduisme og i kategorien øvrige. Med de kategorier staten har etableret handler det derfor nok også om at de forskellige trossamfund skal vælge hvor de gerne vil placeres. Det er så vidt vi ved grupperne selv og ikke ministeriet der kategoriserer grupperne. Så for den ene sikh-gruppe har det været vigtig at signalere at de ikke er hinduer og på samme måde er det formentlig også et aktivt valg at world sufi foundation ligger i gruppen af øvrige og ikke under islam.

Hvad angår antallet af anerkendte øvrige trossamfund, så blev det første af de ti trossamfund anerkendt for 46 år siden, mens otte af de ti er anerkendt efter årtusindskiftet og fem af dem de sidste ti år. For nuværende ser det derfor ud til, at den mangfoldighed af religion der findes på verdensplan i stigende grad gør sig gældende blandt de anerkendte trossamfund i Danmark også, og kan ses i væksten af trossamfund der ikke kan placeres i de eksisterende kategorier. Om det er en udvikling der vil fortsætte er selvfølgelig umuligt at sige, men fælles for udviklingen over tid i alle kategorierne er at der er sket en stigning i de senere år. Den kan formentlig godt fortsætte en tid fremover, men formentlig vil vi på et tidspunkt nå et punkt med en lavere stigning – og måske endda også et fald i antallet af anerkendte trossamfund bliver virkelighed – også fordi der nu bliver stillet større krav til fremlæggelse af regnskab samt muligheden for at få frataget en anerkendelse igen.

Kigger vi, for det tredje på specifikke anerkendte trossamfund er nogle af de nyeste også trossamfund der adskiller sig en del fra de øvrige. Det gælder blandt andet for religionen Yari, hvor mundighederne anerkendte trossamfundet tilbage i 2017. Den stammer fra den kurdiske del af Iran og Irak, hvor der menes at være et par millioner troende, kaldet yarsanier. Det er en monoteistisk religion med en øverste skabergud kaldet Khawenkar. Der er dog i alt syv hellige væsner, men de seks engle er underordnet gud. Flere af disse engle (fx Mikael/Mikail og Gabriel/Jabrail) genfinder vi i andre religion, herunder kristendommen og islam. Mange af Yari-religionens forestillinger blev dyrket mere end 1000 år fvt. og andre er forbundet til nyere trosforestillinger fx shia-islam. Yarsanier opfatter dog ikke sig selv som muslimer og bliver heller ikke opfattet som sådan af muslimer. Yarsanier har en cyklisk tidsopfattelse og tror at sjælen kan blive genfødt 1001 gange og dermed få muligheden for at forbedre sig fra liv til liv. Yari minder på den måde mere om ezidisme (eller yezidisme), men de gør selv opmærksom på at der er forskelle, både i hellige skrifter og ritualer. Yarsaniernes vigtigste helligskrift hedder Daftar Perdiwari, men derudover findes også andre bøger med åbenbaringer. Yarsanierne er opdelt i tolv grupper, kaldet khandan, efter grundlæggerens Sultan Sahaks efterfølgere. Hver khandan har sine egne åndelige vejledere eller præster, kaldet seyed. De forestår gudstjenester og vejledning af menigheden. Gudstjenester, eller jam, som de kaldes, foregår ofte i den religiøse bygning, Jamkhana, men kan også foregå privat. Ud over de religiøse bygninger, findes der også syv guddommeligt skabte bygninger, Ziaratga, i området hvor Yari udspringer fra. Religionen var tidligere baseret på et kastesystem, men i dag er kun seyed det eneste der er tilbage. Titlen som seyed går i arv, så man fødes som seyed og forventes at videreføre den funktion som voksen. Af Kristeligt Dagblads beskrivelse af gruppen i forbindelse med deres arbejde på at blive anerkendt udtalte formanden for trossamfundet at der er ca. 500 yarsanier i Danmark, men hvor mange der er medlem af trossamfundet har vi ikke kunnet afgøre.

Det sidste trossamfund vi vil se nærmere på er Spiritismens Trossamfund der blev anerkendt i 2019, men bygger på nogle af spiritistiske tanker der allerede cirkulerede for mere end 100 år siden. Trossamfundet blev stiftet i 2017 som udløber af arbejdet i en anden forening, Spiritismen Danmark, Spiritisterne har formuleret deres tro i fem hovedpunkter og kan kort beskrives på følgende måde: Den åndelige verden er lige så virkelig som den jordiske og man lever videre efter døden. Det er muligt for os på jorden at kommunikere både fysisk og mentalt med den ikke-fysiske eller åndelige verden fx at kommunikere med afdøde slægtninge eller åndelige vejledere. Døden er dermed ikke en afslutning, men en ny tilstand hvor man ændrer form og lever videre. Man kan blive født igen fordi livet på jorden er udviklende for sjælen. De tror på at der er en Livskilde, en gud, der er grundlaget for alt liv, men det er ikke en fjern gud, for Livskilden er også en del af alt levende. Endelig har spiritisterne også en etik ide de tror at alle mennesker er forbundet med hinanden og at alles liv og karme formes af vore handlinger og tanker. Spiritisterne har for nuværende

to spirituelle ledere, kaldet Spiritismens Formidlere, som udfører dåb, vielse og begravelse. De har ikke gudstjenester, men derimod seancer som udføres af alle, der har de nødvendige evner som medier. Trossamfundet oplyser, at det har ca. 400 medlemmer.